

Beslissing van de Raad voor de Journalistiek

over de klacht van

Vanessa Noels

tegen

Het Laatste Nieuws en van Vlierden

Met een brief van 2 juni 2020 dient mevrouw Vanessa Noels een klacht in tegen Het Laatste Nieuws en journalist Guy Van Vlierden. Aanleiding is een artikel van 19 mei 2020 onder de titel *Waarom neonazi's plots voor uw vrijheid opkomen. Ook in Vlaanderen probeert extreemrechts protest tegen lockdown te kapen*. Redactievertegenwoordiger Edwin Ceulebroeck van Het Laatste Nieuws antwoordt met een brief van 9 juli, waarop Vanessa Noels reageert met een brief van 28 juli 2020.

Een rapporteringscommissie van de Raad voor de Journalistiek heeft een hoorzitting gehouden op 23 oktober 2020. Vanessa Noels woonde samen met de heer Rob Verreycken, de hoorzitting bij. Voor Het Laatste Nieuws was Edwin Ceulebroeck aanwezig.

DE FEITEN

Het artikel gaat over de infiltratie van het verzet tegen de coronamaatregelen door extreemrechts en neonazi's. Het verwijst naar een verijdelde betoging tegen de lockdown, waar verscheidene mensen "uit een erg donkerbruine hoek" en neonazi's werden opgepakt. De journalist schetst een kort portret van drie van hen en schrijft dat hun deelname aan het protest grotendeels te danken was aan een vrouw uit Herentals (klaagster), die zich opwierp als medeorganisator en achter S.O.S. Democratie zit, een burgerbeweging tegen het cordon sanitaire die later werd omgedoopt tot S.O.S. Vrijheid & Recht. Ze profileert zich ruimdenkend, maar blijkt volgens het artikel toch niet vies van een vleugje neonazisme. Op haar account op VKontakte postte ze een afbeelding van Hitler met gestrekte rechterarm met de tekst 'Door het coronavirus wordt in Duitsland de hand niet meer geschud. Men groet er weer net zoals vroeger', wat volgens de journalist nog als grapje kan worden beschouwd. Maar, schrijft hij, de slogan 'Vluchtelingen niet welkom!' bij de beeltenis van een man met een machinegeweer met op de achtergrond een zonnewiel en de cijfercombinatie 14/88, extreemrechtse en nazisymbolen, valt moeilijker als humor te interpreteren. Het artikel verwijst verder naar veiligheidsdiensten die waarschuwen dat extreemrechts de coronacrisis tracht te misbruiken om het gezag onderuit te halen of oproer te zaaien.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

KLAAGSTER zegt dat het artikel onwaarheden en leugens bevat, haar privacy schendt en haar beschuldigt van neonazisme, zonder dat de journalist haar vooraf heeft gecontacteerd.

Het artikel bevat fouten. Klaagster drong met haar beweging niet stiekem binnen in de manifestatie tegen de lockdown, maar had een goed contact met de organisator, een man van Turkse origine. Ze was welkom en heeft in overleg met hem de Belgische driekleur op het pamflet vervangen door het logo van de Facebookgroep S.O.S. Vrijheid & Recht, omdat de Belgische vlag niet geliefd is bij rechtsdenkenden.

Klaagster was geen medeorganisator, zoals de journalist haar omschrijft. Ze heeft zich nooit zo geuit, maar het initiatief enkel openlijk gesteund omdat ze als woordvoerder van S.O.S. Vrijheid & Recht meer mensen kon mobiliseren.

Het artikel insinueert dat klaagster de mensen kent die werden opgepakt en in het artikel worden vermeld, maar ze kent hen niet, op één man na. Het zijn ook geen Facebookvrienden. Dat zij op de betoging waren, was hun vrije keuze.

Klaagster is niet de vrouw achter S.O.S. Democratie, opgericht in oktober 2019. Ze heeft de oprichters later leren kennen en de groep in januari 2020 overgenomen, waarbij de naam werd veranderd in S.O.S. Vrijheid & Recht. Dat stond los van het verzet tegen de lockdown.

Het artikel bestempelt klaagster als neonazi. De titel "*Waarom neonazi's plots voor uw vrijheid opkomen*" is een zware beschuldiging. Verder staat in het artikel 7 keer het woord neonazi en 14 keer het woord extreemrechts. De helft van het artikel gaat over klaagster, terwijl er geen feiten of elementen zijn die rechtvaardigen om de reputatie van klaagster op deze schaal te beschadigen. Er zijn enkele kleinigheden, maar het is twijfelachtig of die overtuigend zijn.

Zo is het artikel gebouwd op twee afbeeldingen, de eerste van Hitler, waarvan de journalist zelf schrijft dat het een vorm van humor is. De tweede is een afbeelding die klaagster deelde, zoals snel gebeurt, maar waarvan ze de betekenis niet kende. Ze wist niet wat de code 14/88 betekent. Zulke codes zijn bedoeld om te communiceren tussen leden van een bepaalde subcultuur en achtergrond die ze herkennen, maar klaagster herkende ze niet. Als de journalist haar had gecontacteerd, had hij dat geweten. Klaagster heeft de betekenis geleerd uit het artikel. Verder ging dit beeld, met een man met een machinegeweer en de tekst "*Vluchtelingen niet welkom*", over het beschermen van de grenzen, wat absoluut niet extreem of radicaal is. Klaagster is nooit opgepakt, verhoord of beschuldigd voor geweld, amok maken of racisme. Haar grootouders langs moeders kant zijn zelf Italiaanse migranten.

Het artikel schendt de privacy en rechten omdat het zonder toestemming de voornaam, eerste letter van de familienaam en woonplaats van klaagster vermeldt, wat de krant zelfs niet doet bij zware criminelen. Het vermeldt ook haar politieke voorkeur, wat niet relevant is. Klaagster is rechtsgezind, maar de manifestatie stond los van ideologie en S.O.S. Vrijheid & Recht is niet partijpolitiek. Klaagster is geen publiek persoon of politicus, maar een burgeractiviste met een Facebookgroep zoals er honderden bestaan. Ze is misschien niet herkenbaar voor het grote publiek, maar voor kennissen, burens, naasten en haar werkgever is ze identificeerbaar.

De journalist heeft zonder toestemming beelden en informatie van sociale media gehaald, terwijl S.O.S. Vrijheid & Recht een besloten groep is, niet privé, maar ook niet openbaar. Berichten zijn leesbaar voor leden en iedereen kan lid worden.

De journalist heeft klaagster voor publicatie niet gecontacteerd voor wederhoor, terwijl de beschuldiging een neonazi te zijn een ernstige beschuldiging is die de eer en goede naam aantast. Hij was wellicht zodanig overtuigd van zijn stelling, dat hij wederhoor niet nodig vond en zelfs geen poging heeft gedaan. Dat er geen plaats was voor wederhoor, is ongeloofwaardig voor een artikel dat meer dan een volledige pagina beslaat.

HET LAATSTE NIEUWS zegt dat het artikel waarheidsgetrouw is en geen ongegronde beschuldigingen bevat. Het schendt de privacy en rechten niet en wederhoor was niet nodig.

Het artikel is het resultaat van onderzoeksjournalistiek. De journalist heeft op basis van tal van bronnen een waarheidsgetrouw analysestuk geschreven. De krant wijst op het maatschappelijk belang ervan. Het is bewezen dat extreemrechts zich van bij het begin heeft gemengd in de protesten tegen de lockdown. De Staatsveiligheid maakte zich daar in een publieke nota zorgen over, wat ook in het artikel staat. Verschillende manifestanten behoorden tot de extreemrechtse en in sommige gevallen neonazistische stroming.

Het artikel bevat geen fouten. Uit haar chats met de man die als eerste opriep tot de betoging valt duidelijk te concluderen dat klaagster meer was dan een gewone burger die naar een demonstratie wilde gaan, maar zich voor haar eigen achterban opriep als medeorganisator.

De deelnemers die tijdens de manifestatie werden opgepakt en in het artikel worden vermeld, zijn door hun lidmaatschap rechtstreeks of onrechtstreeks te linken aan S.O.S. Vrijheid & Recht. Of klaagster elk van hen persoonlijk kent of niet, doet niet ter zake.

Het artikel zegt niet dat klaagster S.O.S. Democratie heeft opgericht, maar ze bekleedde bij de groep al vroeg een verantwoordelijke rol en heeft hem met haar eigen account omgevormd tot S.O.S. Vrijheid & Recht. Haar toonaangevende rol daarin valt onomstotelijk aan te tonen.

Het artikel bevat geen ongegronde beschuldigingen. Er staat nergens dat klaagster een neonazi is. De journalist schrijft dat ze rechtsgezind is, maar wijst tegelijk op haar ruimdenkendheid, waaraan hij toevoegt dat ze niet vies blijkt te zijn van een vleugje neonazisme. Dat toont hij aan met haar posts op VKontakte: een beeld van Hitler met gestrekte arm en een ander beeld van een man met een machinegeweer met de slogan 'Vluchtelingen niet welkom!' en de cijfercombinatie 14/88 en een zonnewiel, extreemrechtse en nazisymbolen, waarvan het artikel de betekenis en achtergrond omstandig uitlegt.

Het Laatste Nieuws betwijfelt dat klaagster die symbolen niet kende. En zelfs als dat misschien zo was, dan nog heeft ze het beeld met de slogan 'Vluchtelingen niet welkom' met een man met een machinegeweer in aanslag gepost en begaat de journalist geen fout als hij schrijft dat in de verspreiding van dit beeld een vleugje neonazisme zit.

Klaagster neemt aanstoot aan de titel, maar die verwijst niet naar haar, maar naar het geheel van het artikel waarin gezegd wordt dat er neonazi's aanwezig waren op de betoging. Het klopt niet dat de helft van het artikel over haar gaat.

Het artikel schendt het privéleven niet. Klaagster wordt niet herkenbaar genoemd of in beeld gebracht. De journalist vermeldt enkel haar voornaam, beginletter van haar familienaam en woonplaats. Gezien het maatschappelijk belang was deze beperkte identificatie niet excessief.

De journalist hoefde geen toestemming te vragen voor het gebruik van informatie en beelden van sociale media. Klaagster heeft de toegang tot haar account niet beperkt. Ze gaf zelf richtbaarheid aan haar politieke voorkeur via S.O.S. Democratie en S.O.S. Vrijheid & Recht. Gezien het maatschappelijk belang van de berichtgeving was het gebruik van die informatie over onder meer haar politieke voorkeur verantwoord.

Het was niet nodig om klaagster voor publicatie om wederhoor te vragen omdat ze niet geïdentificeerd wordt en dus anoniem blijft voor de lezer en omdat de journalist geen beschuldigingen uitbrengt en geen personen aan het woord laat die ernstige beschuldigingen uiten. Het klopt niet dat plaatsgebrek een rol zou gespeeld bij het niet vragen van wederhoor.

BESLISSING

Het Laatste Nieuws maakt aannemelijk dat de journalist de feiten en gegevens die aan bod komen in het artikel op basis van verschillende bronnen heeft gecheckt en waarheidsgetrouw weergeeft. De klacht is op dit punt ongegrond.

Er is geen sprake van een schending van het privéleven. Klaagster mobiliseerde als moderator en woordvoerder van de Facebookgroep S.O.S. Vrijheid & Democratie om deel te nemen aan de manifestatie tegen de lockdown. Het profiel van de groep was ten tijde van het artikel niet afgesloten, iedereen kon lid worden. In die omstandigheden is het journalistiek geoorloofd om informatie en beelden van de Facebookgroep te gebruiken en klaagster met voornaam, eerste letter van de familienaam en woonplaats te vermelden. In de context van het artikel is het ook geoorloofd om haar politieke voorkeur te vermelden. Ook op dit punt is de klacht ongegrond.

De klacht is wel gegrond wat wederhoor betreft. De figuur van klaagster bekleedt een centrale rol in het artikel. De titel "*Waarom neonazi's plots voor uw vrijheid opkomen*", de inhoud van het artikel in zijn geheel en de zinsnede dat ze niet vies blijkt te zijn van een vleugje neonazisme, linken klaagster aan neonazisme, waarmee de krant een ernstige beschuldiging uitbrengt die de eer en goede naam betreft. Daarom had de journalist klaagster voor publicatie een loyale kans op wederhoor moeten bieden.

Om die redenen is de Raad voor de Journalistiek van oordeel:

De klacht is gegrond wat wederhoor betreft en ongegrond wat waarheidsgetrouw berichten en respect voor het privéleven betreft.

Brussel, 10 december 2020